

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра соціальної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Майя НІКОЛАЄВА

«*Майя*» 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія мас

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 052 Політологія
Освітньо-професійна програма: Політологія

ОНУ
2022

Робоча програма навчальної програми з дисципліни «Психологія мас». –
Одеса: ОНУ, 2022. – 14 с.

Розробники: Капіталіна ДЕМЕНТЬЄВА, к. психол. н., доцент кафедри
соціальної психології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

Протокол № 1 від. "31" 08 2022р.

Завідувач кафедри _____ (Оксана КОНОНЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (Марія МІЛОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету
Протокол № 1 від. "31" 08 2022р.
Голова НМК _____ (Маргарита КРЕМЕНЧУЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

соціальної психології
Протокол № 1 від. "28" серпня 2023р.

Завідувач кафедри _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>05Соціальні та поведінкові науки</u> Спеціальність <u>052 Політологія</u> Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	Вибіркова ВБ 6.1	
		Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
		20 год.	14
		Практичні, семінарські	
		20 год.	-
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	106
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є розглянути та проаналізувати конкретні інформаційно-психологічні явища, які дозволяють зануритися у сучасне суспільство, виявити глибинні (психологічні) регулятиви масової поведінки як складової психології мас.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є окреслити наукові підходи до теорії мас, натовпу, взаємодії маси та еліти, маси і лідера / лідерів, мас в аспекті культурної інтеграції, медіа психології, соціальних комунікацій, масових настроїв, політичних зокрема, та масових рухів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

б) спеціальних (СК):

СК01. Здатність використовувати категорійно –понятійний тааналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК09. Здатність презентувати результати теоретичних іприкладних досліджень для фахівців та нефаківців

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації.

РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

РН16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобом масової інформації, експертам з інших галузей знань

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи психології мас, масової поведінки, масових настроїв та явищ,
- теорії мас у наукових концепціях від античності до сучасності, особливості механізмів масової поведінки,
- психологію масових настроїв в аспекті соціальних комунікацій,
- масові рухи як стихійну організацію мас, масові психічні явища,
- соціально-психологічні функції релігії як масового психічного явища,

- психологію та семіотику моди, механізмів творення масового модного образу,
- принципи дезінформації і маніпуляції масовою свідомістю та ефективні модулі протидії масово-інформаційним впливам.

вміти:

- аналізувати та критично оцінювати масову поведінку за принципом психологічних чинників регуляції;
- проводити історико-філософські аналітичні зрізи масових настроїв у політичному житті,
- опираючись на знання психологічних особливостей масових явищ, адекватно сприймати масові явища агресії та агресивно налаштованої аудиторії (мас),
- розпізнавати моделі масово-інформаційних впливів на підсвідомість задля ефективної протидії псі-атакам.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРІЯ МАС ТА МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ

Тема 1. «Психологія мас» як навчальна дисципліна Загальна характеристика курсу «Психологія мас»: предмет, об'єкт, мета, завдання, взаємозв'язки з іншими навчальними дисциплінами. Поняття курсу: натовп, маси, масова психологія, масова свідомість, несвідоме (індивідуальне та колективне), архетипи, масові настрої, масові рухи, масова поведінка, масові психічні явища, масова комунікація.

Тема 2. Маси та натовп у теорії психології мас Маси у наукових концепціях. Теорії мас. Психологія мас Г. Лебона, Г. Тарда, З. Фрейда, В. Райха, В. Вундта, Л. Уорда, С. Сігеле, Е. Канетті, Ч. Маккея. Психологія мас як теоретична проблема (М. Михайловський, В. Бехтерев, В. Різун, П. Корявцев, Д. Ольшанський, А. Руткевич, С. Митрохін, С. Московічі, А. Назаретян, К. Грауман, Л. Крузе). Маси та натовп: ознаки, спільне й відмінне, етапи формування та принципи взаємодії. Види мас, їх характеристика. Поняття про натовп. Основні підходи до аналізу масової поведінки у натовпі. Трансформація індивідуальної свідомості та поведінки в умовах натовпу: роль індивідуального та колективного несвідомого. Особливості регуляції поведінки натовпу.

Тема 3. Психологічні аспекти масової поведінки Масова поведінка у світлі психоемоційних явищ. Страх – рушійна сила поведінки мас. Забобони та ілюзії як інформаційно-психологічні фактори, що впливають на масову поведінку. Механізми стихійної масової поведінки. Зараження як механізм психології масової поведінки. Психологічні аспекти навіювання. Наслідкування та його форми. Стереотипи у формуванні стилю масової поведінки.

Тема 4. Масові настрої Поняття масових настроїв. Наукові підходи до вивчення та пояснення масових настроїв. Психофізіологічний підхід (Т. Ціген, В. Осипова, П. Вікторов, О. Чижевський). Соціальний підхід (Б. Паригін). Настрої з позицій теорії діяльності (О. Леонтєв, Б. Додонов, А. Горячова, М. Макаров). «Масова людина» та масові настрої. Вплив соціальних та історичних чинників на динаміку масових настроїв.

Тема 5. Масові рухи як стихійна організація мас Загальна характеристика масових рухів. Джерела виникнення та соціально-психологічні функції масових рухів. Мотиви участі у масових рухах: емоційно-афективна, ціннісно-раціональна, традиційна мотивація. Умови та етапи розвитку масових рухів. Види та характеристика масових рухів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МАСОВІ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЯВИЩА

Тема 6. Депресивні масові психічні явища. Паніка Депресивні масові психічні явища та їх загальна характеристика. Масова паніка як феномен психологічної депресії. Умови виникнення та механізми розповсюдження масової паніки. Інформація, дезінформація та чутки як каталізатори виникнення масової паніки. Запобігання та способи попередження масової паніки.

Тема 7. Агресія як масове психічне явище Поняття агресії та основні критерії її визначення. Види агресії. Біологічні, психологічні та соціальні чинники агресії. Особливості масової агресії. Агресія як інстинкт. Агресія як драйв. Агресія як соціальний феномен. Агресія у сфері суспільної комунікації. Агресивна аудиторія та способи подолання масових агресивних настроїв.

Тема 8. Мода в системі масових явищ Сутність та психологічні особливості моди як явища. Мода як психологічний захист від звичаїв. Мода як масова комунікація. Мода і наслідування. Мода як форма демонстрації власного «Я». Фактори та критерії модності. Семіотика моди. Механізми творення модного образу (образ модника-індивідуаліста, модника-сугестора). Процес та канали поширення моди. Соціально-психологічні функції моди. Мода як форма соціальної регуляції. Вплив моди на психологію мас.

Тема 9. Психологія реклами Реклама у сфері масової комунікації. Психологічні аспекти впливу на масову свідомість. Психологія творення рекламних повідомлень. Символізація як процес, символ як інструмент рекламного впливу (реklamний образ, архетип, логотип). Архетипізація реклами на рівні мовних образів.

Тема 10. Маніпуляція масовою свідомістю Зміст поняття «маніпуляції». Маніпулятивні технології в різних культурно-історичних умовах. Джерела та засоби маніпуляцій. Комплексні організаційні технології масового інформаційно-психологічного впливу. Технології таємного примусу особистості в масових інформаційних процесах.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРІЯ МАС ТА МАСОВОЇ ПОВЕДІНКИ.										
Тема 1. «Психологія мас» як навчальна дисципліна	12	2	2		8	20	2			18
Тема 2. Маси та натовп у теорії психології мас	12	2	2		8					
Тема 3. Психологічні аспекти масової поведінки	12	2	2		8	20	2			18
Тема 4. Масові настрої	12	2	2		8					
Тема 5. Масові рухи як стихійна організація мас	12	2	2		8	20	2			18
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10		40	60	6			54
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПІЗНАВАЛЬНА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ.										
Тема 6. Депресивні масові психічні явища.	12	2	2		8	14	2			12

Тема 7. Агресія як масове психічне явище	12	2	2		8	16	2		14
Тема 8. Мода в системі масових явищ.	12	2	2		8	14	2		12
Тема 9. Психологія реклами	12	2	2		8				
Тема 10. Маніпуляція масовою свідомістю	12	2	2		8	16	2		14
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10		40	60	8		52
Усього годин	120	20	20		80	120	14		106

5. Теми семінарських занять

Не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	«Психологія мас» як навчальна дисципліна	2	12
2	Маси та натовп у теорії психології мас	2	10
3	Психологічні аспекти масової поведінки	2	10
4	Психологія особистості, її структура та розвиток. Теорії особистості.	2	12
5	Масові настрої	2	10
6	Масові рухи як стихійна організація мас	2	10
7	Депресивні масові психічні явища. Паніка	2	10
8	Мода в системі масових явищ	2	10
9	Психологія реклами	2	12
10	Маніпуляція масовою свідомістю	2	10
	Разом	20	106

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

Самостійна робота включає роботу з навчально-методичною літературою та виконання самостійних завдань: складання реферату, підготовку доповідей та презентацій, есеїв, практичних завдань.

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Маси та теорії елітизму (реферат)	8	
2	Феномен лідерства. Лідер у масах (реферат)	8	
3	Ефекти масової комунікації на індивідуальному та суспільному рівнях. (презентація)	8	
4	Соціально-масові явища в інформаційному суспільстві. (реферат)	8	
5	ЗМІ та динаміка масових явищ (інформаційне висвітлення, вплив тощо) (презентація)	8	
6	Масові рухи як стихійна організація мас(есей)	8	
7	Масово-психологічні атаки. (есей)	8	
8*	Відчуття і сприймання як початкові рівні пізнання (практичне завдання)	8	
9	Поняття інформаційних війн (реферат)	8	
10	Концепції інформаційно-психологічних війн (презентація)	8	
	Разом	80	

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: лекція, пояснення, дискусія;
- наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація;
- методи формування практичних умінь і особистісних якостей: виконання практичних завдань, дискусії, інтерактивні вправи, робота в групах, робота в парах, підготовка і здійснення виступів перед аудиторією.

10. Методи контролю

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що розглядаються та обговорюються на практичних заняттях;

- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає: реферати, презентації, практичні завдання.

- *Періодичний контроль* передбачає усне опитування за вивченими темами змістового модуля.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну

кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання під час аудиторних занять

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно * (90 – 100)	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре (75-89)	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом	Може використовувати

(60-74)	на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиннонаслідкових зв'язків і формулювання висновків.	знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиннонаслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання (35-59)	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0-34)	не володіє навчальним матеріалом	Виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	3	відповідність змісту доповіді студента та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу.
Реферат	3	здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Есей	4	здатність продемонструвати розвиток власної думки, зосереджений на обговорюваній проблемі висловлювання; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови.

Критерії оцінювання під час заліку

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
30-40 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
25-29 балів	міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на

	поставлені запитання, які, однак містять певні (несуттєві) неточності, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів.
15 – 24 бали	достатні знання навчального матеріалу, неточні відповіді, вміння застосовувати теоретичні знання при розв'язанні практичних прикладів;
10-14 балів	слабкі знання частини навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладу матеріалу, слабе застосування теоретичних знань при розв'язанні практичних прикладів;
1- 9 балів	слабкі знання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на запитання, невміння розв'язувати практичні приклади.

11. Питання для підсумкового контролю

1. Становлення та розвиток психології мас.
2. Основні тези праці Г. Ле Бона.
3. Поняття «маса» та «натовп».
4. Основні властивості мас.
5. Склад натовпу.
6. Різниця масою та натовпом.
7. Масова свідомість: її характеристика.
8. Види мас.
9. Масова психологія: її характеристика.
10. Окказійний натовп: характерні ознаки.
11. Діючий натовп: характерні ознаки.
12. Конвенціональний натовп: характерні ознаки.
13. Великі та малі соціальні групи.
14. Соціально-психологічні ознаки масових рухів.
15. Групова думка маси.
16. Фаза існування маси.
17. Фаза смерті маси.
18. Зібрана та незібрана публіка: їх різниця.
19. Національна приналежність: основні маркери.
20. Основні прояви національного характеру.
21. Соціальні стереотипи та установки.
22. Циркулярна реакція в масі.
23. Характеристика масової паніки.
24. Характеристика масової істерики.
25. Умови виникнення паніки.
26. Етапи появи паніки в зібраній масі.
27. Суб'єктивний склад маси.
28. Ворожа агресія: причини.
29. Афективна агресія більшості присутніх в масі.
30. Психологія чуток.
31. Види чуток в масі.
32. Причини розповсюдження чуток.
33. Критичне мислення в масі.
34. Умови виникнення пліток.
35. Агресивна чутка в натовпі.
36. Експресивний натовп: характеристика.
37. Діючий натовп: характеристика.
38. Масові рухи в масі.

39. Анонімність, як соціально-психологічна ознака.
40. Малі групи в масі.
41. Основні інтереси соціальних груп.
42. Функції групової динаміки.
43. Форми прояву групової динаміки.
44. Стійкі маси: особливості.
45. Імпульсивність маси.
46. Аморфність, як ознака маси.
47. Стохастичність, як ознака маси.
48. Гетерогенність, як ознака маси.
49. Приреченість маси.
50. Масова комунікація: її особливості.
51. Дві сторони виявлення етнічних спільнот.
52. Національний характер етнічних спільнот.
53. Етнічний стереотип в системі соціальних стереотипів.
54. Психологічні умови виникнення паніки.
55. Фізіологічні умови виникнення паніки.
56. Панічне скупчення: особливості.
57. Сценарій генезису паніки.
58. Поняття «панічна втеча»: особливості.
59. Інструментальна агресія: її виявлення.
60. Спонтанні чутки в масі.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Індивідуальне самостійне завдання	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
8	8	8	8	8	10	10	10	10	10	10	100
50					40						

Індивідуальне завдання – це розробка та захист рефератів на одну із запропонованих тем:

1. Звичаї як стійкий регулятор масової поведінки.
2. Функціональне значення та психологічні характеристики звичаїв.
3. Паніка як різновид масової поведінки.
4. Психологічна характеристика паніки та її причини.
5. Динаміка паніки.
6. Методи та шляхи запобігання паніки.
7. Психологічні механізми та стратегії масової маніпуляції.
8. Поняття психологічної маніпуляції та її види.
9. Психологічні особливості масової маніпуляції, структура маніпулятивного впливу.
10. Психологія деструктивних культів. Деструктивний масовий вплив.

Критерії оцінювання індивідуального завдання:

- обсяг виконаного реферату;
- структурованість роботи;

- повнота, послідовність та логічність розкриття теми;
- наявність достатньої кількості сучасних наукових джерел;
- відповідність сучасним правилам оформлення бібліографії;
- вміння стисло, логічно і повно доповісти про результати роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
* 70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни;
- навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;
- мультимедійні презентації;
- силабус;
- допоміжний роздатковий матеріал.

14. Рекомендована література

Основна

1. Захарчин Г.М. Корпоративна культура. Навчальний посібник ; Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2011. 315 с.
2. Зеленін В. По той бік правди: НЛП як зброя інформаційно-пропагандистської війни: навчальний посібник / В. Зеленін. – К. : Люта справа, 2015. – 384 с.
3. Кальба Я. Психологічні механізми впливу реклами на свідомість та поведінку людини / Я.Кальба // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: [зб.наук.праць / Заг. ред. М.М.Слюсаревський та ін.]– К.: Міленіум, 2011. — Вип. 27 (30). — С. 157-167
4. Кочубей Л.О. PR у політичній сфері: Підручник. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2013. – 472 с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л.Е.Лембрик — 2-ге вид., доповн. — К. : Академвидав., 2010. — 544 с.
6. Романовський О.Г., Серета Н.В., Воробйова Є.В. Психологія публік релейшнз : навчально-методичний посібник. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. 176 с.
7. Сергєєва І.В. Психологія публік рілейшнз : курс лекцій. Слов'янськ : вид-во Б.І. Маторіна, 2016. 102 с.

Додаткова

1. Дячук І.А. Психологічні особливості впливу релігійних сект на особистість / І.А. Дячук // Психологічні перспективи. 2007. — С. 63-68.
2. Інтеграційні процеси в суспільстві та політичний вибір особистості : моно-графія / за ред. В.П.Казміренка. — К. : Міленіум, 2008. — 360с.
3. Лалл Д. Мас-медіа, комунікація, культура: глобальний підхід / Д.Лалл; [пер. з англ.]. — К. : К. І. С., 2002. — 264 с.
4. Мединська Ю. Колективне несвідоме як глибинна детермінанта етнічного менталітету / Ю. Мединська // Психологія і суспільство. — 2004. — № 2. — С. 50-117.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Масова культура і моделі поведінки / Л.Е.ОрбанЛембрик //Соціальна психологія. — 2005. — № 2. — С. 38-44.
6. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія: [підручник: у 2 кн.]. Кн. 2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія / Л.Е.ОрбанЛембрик. — К.: Либідь, 2006. — 560 с. westudents.com.ua/knigi/537-sotsalnapsihologiya-orban-lembrik-lb.html
7. Петрик В. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навч. посіб. / В. Петрик, О. Штоквиш. — К. : Росава, 2006. — 208 с.
8. Пітерс Дж. Слова на вітрі. Історія ідеї комунікації. / Дж. Пітерс. — К. : КМ Академія, 2004. — 302 с.
- 9.Різун В. Теорія масової комунікації : підручник / В. Різун. — К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. — 260 с.
10. Різун В. Загальна характеристика масової інформаційної діяльності / В. Різун. — К., 2000. — 34 с.
11. Різун В. Лінгвістика впливу / В. Різун, Н. Непийвода, В. Корнєєв. — К. : ВПЦ «Київський університет», 2005. — 148 с.
12. Татенко В.О. Соціальна психологія впливу: монографія / В.О.Татенко. — К.: Міленіум, 2008. — 216 с.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua/>
2. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
3. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
5. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
6. <http://www.koob.ru/> - електронна бібліотека «Куб».
7. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».